

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE**

OP.6401.41.2025.MSk

Kraków, 13 lutego 2025 r.

**Pan
Mirośław Cichorz
Wójt Gminy Mszana Dolna
ul.Spadochroniarzy 6
34-730 Mszana Dolna**

W odpowiedzi na Państwa pismo nr OŚRiL.6150.1.2.2025 z dnia 14.01.2025 r. dotyczące zgłoszeń mieszkańców o sytuacji z udziałem wilka w miejscowości Kasinka Mała, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie poniżej przekazuje szereg informacji na temat wilka, jego statusu prawnego, konfliktowych zachowań, które może powodować, sposobów i możliwości przeciwdziałania.

Wilki jest gatunkiem objętym ścisłą ochroną na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (tekst jednolity Dz. U. 2022, poz. 2380). Ponadto gatunek ten jest również chroniony zapisami Dyrektywy Rady 92/43/EWD z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywa Siedliskowa).

Populacja wilka w Polsce rośnie. Najnowsze badania monitoringowe Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w cyklu 2023 – 2025 wskazują na zwiększenie zasięgu występowania wilka w Polsce¹. Zatem wzrasta również prawdopodobieństwo napotkania tych drapieżników w lesie, na łąkach lub polach, a także na terenach zurbanizowanych. Spotkania z wilkami najczęściej nie są zagrożeniem dla człowieka a interpretacja zachowania i intencji wilków podczas takich spotkań może być często błędna i może wzbudzać niepokój i poczucie zagrożenia. Wilk jest drapieżnikiem, który z racji swoich uwarunkowań jakkolwiek może być w pewnym stopniu niebezpieczny dla człowieka, to jednak z reguły boi się ludzi i unika z nimi kontaktu.

Wilki z natury starają się unikać spotkań z ludźmi i szukają odległych, spokojnych miejsc do odpoczynku i wychowywania młodych. Nie jest to jednak łatwe. Wilk podobnie jak inne dziko żyjące zwierzęta, aby móc realizować swoje podstawowe potrzeby życiowe musiał przyzwyczać się do regularnej obecności człowieka w swoich siedliskach i na ich obrzeżach, a także do wszystkich dźwięków i zapachów, których źródłem jest aktywność gospodarza i rekreacyjna człowieka. Wilki nauczyły się wykorzystywać możliwości (np. dodatkowe źródła pokarmu), jakie stwarza bliskie sąsiedztwo ludzi. Zatem, nie powinniśmy się dziwić, że poszukując pokarmu wilki mogą znaleźć się w pobliżu ludzkich zabudowań lub innych miejsc naszej aktywności. Zwykle nawet nie zdajemy sobie sprawy z ich obecności, bo są one aktywne głównie nocą a potem szybko odchodzą, nie zauważone przez nikogo. Jednak, często to nasze postępowanie może prowokować pojawianie się konfliktów i zagrożeń.

¹ https://siedliska.gios.gov.pl/images/pliki_pdf/wyniki/2023-2025/dla_zwierzat/Badanie_rozmieszczenia_wilka_i_rysia_etap_VII.pdf

Musimy mieć również świadomość, że wilki zazwyczaj są bardzo ostrożne i płochliwe, ale także bardzo ciekawskie, szczególnie młode osobniki, zatem nic więc niezwykłego w tym, że zatrzymują się, przyglądają i nie uciekają natychmiast po ujrzeniu człowieka. Nie jest jednak to objaw agresji, lecz raczej zaciekawienia i upewnienia się, czy nie grozi mu niebezpieczeństwo. Błędne jest opisywanie takiego zachowania, jako „utrąty lęku przed człowiekiem” na skutek objęcia ochroną i podejmowania jakichkolwiek działań prewencyjnych.

Należy, także pamiętać, szczególnie na terenach, gdzie występuje stała populacja dużych drapieżników o:

- stanowczym informowaniu mieszkańców o konieczności zapewnienia opieki nad domowymi psami, obowiązującym zakazie puszczenia psów bez możliwości ich kontroli i bez oznakowania umożliwiającego identyfikację właściciela lub opiekuna, a także o zakazie puszczenia psów luzem w lesie,
- zasadności podjęcia działań przez gminy i ich mieszkańców w celu zabezpieczenia pojemników na odpady przed dostępem zwierząt,
- nie pozostawiania w lasach resztek żywności, czy odpadów mogących stanowić pokarm dla wilka,
- zasadności monitorowania przez gminy przy współpracy z jednostkami lasów państwowych, czy na ich terenie nie funkcjonują nęciska dla zwierząt drapieżnych, związane np. z fotografią, jak również zasadność szybkiego i właściwego reagowania na tego typu sytuacje.

Odnosząc się do kwestii ilości szkód spowodowanych przez wilki w pogłowie zwierząt gospodarskich w Państwa Gminie, uprzejmie informujemy, iż są to pojedyncze przypadki, nie mające drastycznej tendencji zwykłej w stosunku do lat ubiegłych (5 zgłoszenia szkód w Gminie w 2024 r.)

W przypadku pojawienia się szkody spowodowanej przez wilki, poszkodowanemu przysługuje odszkodowanie. Procedura wypłaty odszkodowania za szkody wyrządzone przez wilki, rysie, niedźwiedzie na terenie województwa małopolskiego jest następująca:

1. Poszkodowany zgłasza szkodę, niezwłocznie po jej wystąpieniu, osobiście lub telefonicznie do miejscowego Nadleśnictwa na terenie województwa małopolskiego.
2. Przedstawiciele Nadleśnictwa w ciągu 48 godzin od powzięcia wiadomości o szkodzie dokonują oględzin z miejsca wyrządzenia szkody i spisują protokół.
3. Nadleśnictwo przekazuje protokół z miejsca wyrządzenia szkody do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie.
4. Szkada zostaje wyceniona w zależności od rodzaju szkody przez odpowiedniego specjalistę.
5. W przypadku leczenia rannych zwierząt należy dołączyć potwierdzenie kosztów leczenia zwierząt, lub w przypadku padnięcia zwierząt potwierdzenie kosztów utylizacji.
6. W oparciu o wykonaną przez specjalistę wycenę poszkodowanemu zostaje przedstawiona do akceptacji propozycja wielkości odszkodowania. Zaakceptowanie kwoty odszkodowania, skutkuje sporządzeniem protokołu i wypłatą odszkodowania przekazem pocztowym lub przelewem na konto bankowe poszkodowanego bez zbędnej zwłoki.
7. Prowadzone postępowanie nie ma charakteru postępowania administracyjnego, jest to postępowanie cywilnoprawne, w związku z czym poszkodowanemu nie przysługuje odwołanie i zażalenie. W przypadku, gdy poszkodowany nie zgadza się z ustaloną przez

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie wysokością odszkodowania, przysługuje mu prawo wniesienia sprawy do sądu powszechnego.

Ponadto, właściciele lub użytkownicy gospodarstw rolnych i leśnych mogą współdziałać z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Krakowie, w zakresie sposobów zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed szkodami powodowanymi przez zwierzęta chronione. Współdziałanie, obejmuje budowę urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających szkodom (pastuchy elektryczne, siatka leśna, słupki) finansowane z budżetu RDOŚ w Krakowie.

Mając na uwadze powyższe należy również poinformować, że gdy zabezpieczenie inwentarza czy usunięcie czynników przywabiających nie daje efektu a zalecenia i zasady postępowania w odniesieniu do wilka nie są wystarczające, art. 56 ustawy o ochronie przyrody wskazuje na możliwość uzyskania zezwolenia na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków chronionych. Zezwolenie takie dotyczy odstępstwa od zakazu umyślnego płoszenia i niepokojenia oraz umyślnego zabijania. Zezwolenia na odstępstwa wydawane są na wniosek podmiotu zainteresowanego uzyskaniem odstępstwa, czyli osoby narażonej na niebezpieczeństwo lub poszkodowanego hodowcy inwentarza albo też Urzędu Gminy, jeśli sytuacja dotyczy kilku osób narażonych na niebezpieczeństwo lub kilku hodowców. Wniosek oprócz wszystkich obowiązkowych elementów (wykaz w art. 56, ust. 6 ustawy o ochronie przyrody) powinien zawierać wszystkie dokumenty, informacje i dostępny materiał fotograficzny, czy filmowy, wykazując, że zagrożenie bezpieczeństwa dla wnioskodawcy jest realne. Decyzje wydawane są pisemnie przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w przypadku umyślnego zabijania lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w przypadku umyślnego płoszenia i niepokojenia. Takie zezwolenie w szczególnych sytuacjach, gdy ma miejsce zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi może zostać wydane ustnie.

Reasumując, wilk jest niezwykle ważnym elementem ekosystemów leśnych. Jego rola, jako drapieżnika szczytowego wpływa na regulację populacji innych zwierząt, bioróżnorodność oraz zdrowie całego ekosystemu. Mimo, że obecność wilków może prowadzić do konfliktów z ludźmi, ich ochrona oraz edukacja społeczeństwa na temat ich roli w ekosystemach mogą przynieść korzyści zarówno dla wilków, jak i dla ludzi. Zrozumienie i docenienie roli wilka w ekosystemach leśnych jest kluczowe dla zachowania równowagi ekologicznej i ochrony bioróżnorodności.

Pragniemy również zwrócić uwagę, że czasem przebywania wilków w bezpośredniej bliskości siedzib ludzkich, w tym na terenach miejskich, a także pojawienia się osobników, które nie wykazują lęku przed człowiekiem może być spowodowane chorobami zwierząt (np. świerzb), odrzuceniem przez grupę, bądź też anormalnym zachowaniem hybrydy wilka i psa, ewentualnie problem może dotyczyć również zwierząt korzystających z łatwego dostępu do pokarmu wykładanego przez ludzi na ńciskach czy kompostownikach. Przypadki takich zachowań muszą być wyjaśnione.

Regionalna Dyrekcja biorąc pod uwagę Państwa wystąpienie dotyczące wskazywanych obaw mieszkańców w związku z zachowaniem wilka oraz podjęcia konkretnych działań deklaruje, że rozpoznamy szczegółowo przedmiotową sytuację, wystąpimy do właściwego terytorialnie Nadleśnictwa, Kół Łowieckich o przekazanie dodatkowych informacji dotyczących występowania i zachowań osobników wilka na terenie Państwa Gminy.

Jednocześnie ze swojej strony zwracamy się do Państwa z prośbą o bieżącą współpracę w zakresie monitorowania i ewentualnych działań dotyczących wilków, których zachowanie powoduje powstanie szkód lub zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi. Proszę zatem o bardziej szczegółowe informacje dotyczące występowania i zachowania wilka na terenie Państwa

Gminy (np. zestawienie miejsc, terminów, oraz zachowania i ilości wilków a także czy zgłaszający mieszkańcy osobiście identyfikowali osobniki wilka). Prosimy o przesłanie ww. informacji na adres Dyrekcji lub do rejestru zgodnie z załączoną instrukcją. Ocena stopnia ewentualnego zagrożenia, a co za tym idzie wybór właściwej metody rozwiązania problemu, możliwy jest tylko w przypadku dobrych i wiarygodnych informacji. Skuteczność działania zapewnia rozpoznanie problemu i podjęcie stosownych decyzji. Właściwa ocena czy konkretna sytuacja jest zagrożeniem wymagającym jedynie monitorowania, czy też już interwencji – odstraszania lub odłowienia zwierzęcia, a w ostateczności uśmiercenie osobnika stwarzającego zagrożenie możliwa jest po uzyskaniu niezbędnych informacji.

Ponadto, informujemy, że Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska udostępniła procedurę postępowania w sytuacjach konfliktowych z wilkami, która może pozwolić na zorientowanie się jakie działania są możliwe do podjęcia w sytuacjach konfliktowych z wilkami. W załączeniu przesyłamy ww. procedurę, jak również poradnik pt: „Po sąsiedzku z wilkami” autorstwa naukowców z Uniwersytetu Warszawskiego w celu udostępnienia społeczności lokalnej.

**Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Krakowie**

Rafał Rostecki

/podpis elektroniczny/

Otrzymują:

1. Adresat +załączniki.
2. ST.II.a/a.
3. OP a/a.

**KLAUZULA INFORMACYJNA DOTYCZĄCA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH W REGIONALNEJ DYREKCJI
OCHRONY ŚRODOWISKA W KRAKOWIE**

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119/1) (*ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych*), zwanym dalej RODO, informuję, że:

- 1) Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie. Szczegółowe informacje na temat Administratora Danych można uzyskać na stronie internetowej , pod adresem e-mail: sekretariat@krakow.rdos.gov.pl oraz pod numerem telefonu 12 619 81 21 (fax: 12 619 81 22).
- 2) Kontakt z inspektorem ochrony danych w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie, z siedzibą w Krakowie (31-542), przy ul. Mogiłskiej 25, można uzyskać pod adresem e-mail: oraz pod numerem tel. 12 619 81 21 (fax: 12 619 81 22).
- 3) Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w celu realizacji zadań Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie w szczególności określonych w art. 131 ustawy z dnia 3 października 2008 r o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z późn. zm.) oraz wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt e RODO, przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym i w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi.

- 4) Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego/organizacji międzynarodowej, jednakże w przypadku konieczności ich przekazania zostanie Pani/Pan poinformowana/y o tym fakcie, jak również otrzyma Pani/Pan kopię danych osobowych przekazywanych do państwa trzeciego.
- 5) Pani/Pana dane mogą być udostępniane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie podmiotom upoważnionym do uzyskania informacji na podstawie przepisów szczególnych.
- 6) Podanie przez Panią/Pana danych osobowych jest niezbędne do realizacji zadań ustawowych Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i jest Pani/Pan zobowiązana do ich podania.
- 7) Podane przez Panią/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji zadań ustawowych Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie oraz wynikający z przepisów szczególnych dotyczących archiwizacji dokumentów.
- 8) Posiada Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych oraz prawo ich sprostowania, żądania ich usunięcia, prawo do przenoszenia danych, prawo wniesienia sprzeciwu, prawo do cofnięcia zgody w dowolnym momencie bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody.
- 9) Ma Pani/Pan prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uzna Pani/Pan, iż przetwarzanie danych osobowych Pani/Pana dotyczących narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych.